

IVN'ers Hans Gonggrijp en Joke Veltkamp wijzen anderen graag op de details van een bloem.

'Mensen leren kijken naar natuur'

EDE Mensen leren kijken naar de natuur. Dat doet natuurvereniging IVN Ede nu precies vijftig jaar. IVN'ers gaan letterlijk op de knieën voor de natuur. Om anderen te wijzen op de details van een bloem, een paddenstoel of een waterdiertje. Mede dankzij IVN is de belangstelling voor de natuur toegenomen.

Mathilde van Ravensberg

Educatie is de rode draad bij de jubilerende natuurvereniging IVN Ede. IVN-schoolgids Joke Veltkamp (68) koekeloert ieder jaar met honderden schoolkinderen bijvoorbeeld onder de hoedjes van paddenstoelen. Dertig jaar is ze actief in de scholenwerkgroep van IVN Ede en het verveelt nooit. „Weet je wat het allerleukste is? Dat jongens en meisjes die eigenlijk helemaal niet zo'n zin hebben in de excursie, toch gefascineerd raken door bepaalde beestjes die we tegenkomen.”

KENNISOVERDRACHT IVN, de landelijke vereniging voor natuureducatie, is de relatief onbekende zuster in de reeks van natuurorganisaties. IVN beheert niet, is geen eigenaar van een natuurgebied, staat niet (meer) op de barricades. IVN is van de kennisoverdracht. De vereniging is georganiseerd in lokale afdelingen die weer bestaan uit praktische werkgroepen met eigen aandachtsgebieden in de natuur zoals vogels, planten en vlinders, of meer voor algemeen belang zoals scholen, fotografie en public relations. Zo'n vijftig jaar geleden begon de afdeling Ede. Aanvankelijk samen met Veenendaal, in 1985 gingen beide plaatsen om organisatorische redenen uit elkaar.

INSCHRIJVING Hans Gonggrijp (69) is sinds twee jaar voorzitter van IVN Ede. Hij vertelt dat de exacte oprichtingsdatum van de lokale Edese afdeling niet eens bekend is. „De inschrijving bij de Kamer van Koophandel staat op 00-00-1967”, zegt hij lachend. „Omdat we het 25-jarig bestaan vierden in 1993 kwamen we uit op 2018 als 50ste jaar.” Het gebrek aan een volledig historisch

overzicht illustreert dat IVN'ers niet van de paperassen zijn. Het zijn al zeker geen vergadertijgers. Het is al jaren lastig bestuursfuncties ingevuld te krijgen. IVN'ers gaan liever naar buiten, de natuur in.

BEWUSTWORDING Ede werd onder aanvoering van de inmiddels overleden Gijs Vermeulen een echte organisatie. De eerste werkgroepen kwamen rond 1978. Inmiddels is de vereniging uitgegroeid tot tweehonderd leden en tachtig donateurs, verdeeld in zeven werkgroepen. „Wie lid wordt van IVN wil in principe graag iets overbrengen. Hij of zij wil mensen warm maken voor de natuur”, aldus Gonggrijp. „Sommige mensen gaan mee met een excursie om gewoon lekker een eind te wandelen. Neus in de wind en kilometers maken. Maar dat is niet de bedoeling”, legt Veltkamp uit. „We staan regelmatig stil om dingetjes in de natuur aan te wijzen en erover te vertellen. Het gaat daarbij niet om het spuien van allerlei soortnamen. We vinden het juist zo leuk om oud en jong zelf te laten ontdekken hoe bijzonder de natuur in elkaar zit. Waarom dat plantje zo groeit en waarom dat diertje daar voorkomt.”

NATUURBELEVING De afdeling Ede is verwend met veel gevarieerde natuur in de omgeving. Maar een natuurbeleving kun je net zo goed hebben bij een enkele paddenpoel. Een van de meest populaire excursies van de laatste tijd is bijvoorbeeld waterbeestjes vangen in de poelen bij het voormalige ENKA-terrein. Met veel geduld zeven de mensen allerlei waterdiertjes uit de bakken waarna de gidsen uitleg geven over de vangst. „Wat IVN doet is een vorm van natuur beleven. Mensen moeten alle zintuigen leren gebruiken”, zegt Gonggrijp.

Hij constateert met vreugde dat de belangstelling voor natuur in het algemeen is toegenomen. Onder het 'gewone' publiek, maar ook bij overheden en bij de agrarische sector. Deze laatste partij stond in de jaren tachtig recht tegenover de natuurbeschermers maar werkt nu steeds meer samen. Dat mest niet meer wordt uitgereden maar tegenwoordig wordt geïnjecteerd, dat vindt Gonggrijp wel degelijk een omslag in natuurbeschermend denken. Ook bos hoorde tientallen jaren geleden nog nauwelijks tot de natuur. Het was bedoeld voor de houtkap, meer niet. Of IVN landelijk heeft bijgedragen aan deze bewustwording? Hij denkt van wel. „Door voortdurend aandacht te vragen voor de natuur. De slogan van IVN was lange tijd 'Groen moet je doen'. Dat bewustzijn druppelt langzaam binnen.”

SCHOOLKLASSEN Het grote pluspunt van IVN Ede is de excursies met schoolklassen. In Ede gaan jaarlijks 2000 leerlingen mee naar buiten en leren aan de hand van schoolgidsen kijken naar de kleine dingen in de natuur. „We hebben een groep van 45 vrijwilligers die meehelpt met deze schoolexcursies”, vertelt Veltkamp trots. Ede heeft zelfs twee eigen jeugdclubs: de Bosvriendjes en de Woudlopers. En bijzonder zijn de Kabouterwandelingen; bedoeld voor kleuters en (groot)ouders. „Juist jonge kinderen moet je gewoon meenemen de natuur in”, vindt de schoolgids.

„Wat je jong leert, blijft zeker hangen. Ik had vroeger een hele enthousiaste leraar biologie. Die heeft er mede voor gezorgd dat ik later naar de Landbouwhogeschool in Wageningen ben gegaan.” Gonggrijp herkent dit en heeft eenzelfde studietraject gevolgd. Om de IVN-leden de nodige bagage natuurkennis mee te geven organiseren lokale afdelingen gidsencursussen. Wie een van deze cursussen heeft gevolgd wordt geacht actief te worden in de vereniging. Toch merken beide IVN'ers dat de meeste actieve leden wel zestig plus zijn. Ook IVN heeft te maken met vergrijzing. „Logisch ook”, vindt Veltkamp. „Want wanneer hebben mensen tegenwoordig tijd om wat vrijwillig te gaan doen. Pas rond je pensionering. Gelukkig zijn veel ouderen nog lang fit en hebben ze een schat aan kennis verzameld. Maar wie jong is en tijd heeft: meer dan welkom.”

CADEAU Gonggrijp vertelt dat IVN Ede vroeger meer op de bres stond voor de belangen van de natuur. „In de jaren tachtig werd mede door IVN Ede felle strijd gevoerd tegen de voorgenomen boskap door defensie. Het leger wilde in Ede 8 hectare kappen voor oefenterreinen. Uiteindelijk werd dat voornemen ingehaald door de tijd. Door het einde van de Koude Oorlog was dit oefenterrein niet meer nodig. Dat op de bres staan heeft de afdeling Ede al even losgelaten. Dat werd overgedaan naar de Stichting Milieuwerkgroepen Ede (SME). „Wij dienen de belangen van de natuur nu meer indirect. Op de zachte manier. Door mensen de natuur te laten beleven en er verwondering voor op te wekken, hopen we dat mensen op hun eigen manier gaan zorgen voor de natuur.”

En als dat gebeurt, is dat het grootste cadeau voor de jarige IVN Ede. De jubilaris viert haar 50-jarig bestaan bescheiden, op haar eigen groene manier. Met een groen cadeau aan de scholen in de gemeente Ede: een mooie vlinderstruik. De struiken worden in september geplant.

Op 22 juni 2018 verschenen in Ede Stad